

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

ŠIAULIŲ LOPŠELYJE–DARŽELYJE „BERŽELIS“ ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ AUDITO ATASKAITA

2010 m. birželio 21 d.
Šiauliai

I. IŽANGA

Vykdamas Šiaulių miesto savivaldybės kontrolieriaus 2009 m. birželio 22 d. pavedimą Nr. PA - 10, Kontrolės ir audito tarnybos vyresnioji patarėja Daiva Kerutienė, atliko 2009 metų Šiaulių lopšelio-darželio „Berželis“ finansinį auditą.

Audito tikslas – įvertinti Šiaulių lopšelio-darželio „Berželis“ 2009 metų finansinių ir kitų ataskaitų duomenų tikrumą ir teisingumą, savivaldybės (valstybės) lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Šiaulių miesto savivaldybės biudžetinė įstaiga Šiaulių lopšelis-darželis „Berželis“ (toliau – darželis), adresas: Lydos g. 4, Šiauliai, LT-77165, kodas – 1905258817. Audituojamu laikotarpiu darželiui vadovavo direktorė Nijolė Marcišauskienė, vyriausiąja buhalterė dirbo Rima Jakštonytė.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Savivaldybės tarybai dėl metinės biudžeto įvykdymo ataskaitos ir ataskaitos apie savivaldybei nuosavybės teise priklausantį bei patikėjimo teise valdomą valstybės turta, dalis.

Ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansines ataskaitas, savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama audito išvadoje.

II. AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audituosios darželio 2009 metų finansinės ataskaitos:

Išlaidų sąmatų vykdymo 2010 m. sausio 1 d. balansas (forma Nr. 1 – metinė su priedais), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr. 2 – metinė Suvestinė, Mokinio krepšelis, Biudžetas, Spec. programos, Nemokamas maitinimas), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 3 – metinė su priedais), Atsargų ir

trumpalaikio materialiojo turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 4 – metinė su priedais), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 5 – metinė), Ikimokyklinių, visų tipų bendrojo lavinimo, internatinių ir vaikų globos bei kitų švietimo įstaigų darbuotojų etatų ir vaikų bei moksleivių kontingento plano įvykdymo 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-2– metinė), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6 – metinė su priedu), Finansinio turto 2009 m. apyskaita (Forma Nr. 7-metinė), Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (Forma Nr. 8 – metinė).

Finansinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais ir teisės aktais, reglamentuojančiais biudžetinių įstaigų buhalterinę apskaitą, finansinių ataskaitų sudarymą, turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo, vidaus kontrolę, taip pat kitais teisės aktais. Atliekant auditą buvo siekiama gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškreipimų, o savivaldybės lėšos, turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama juo teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir fakto, kad audito metu ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai bei sudaryti sandoriai netikrinami 100 procentų.

Auditui taikyti du kiekybinio reikšmingumo lygiai:

1. 1,0 proc. visų kasinių išlaidų, kurios sudaro 9,47 tūkst. Lt. Šis nustatytas reikšmingumo lygis – didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma parodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose yra pateiktos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos.

2. 1,0 proc. išlaidų sąmatų balanso aktyvo ir pasyvo likučių, kurie sudaro 8,76 tūkst. Lt. Šis nustatytas reikšmingumo lygis – didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos, ar jų visuma parodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodyti duomenys apie turtą ir įsipareigojimus, visais reikšmingais atžvilgiais teisingos.

Be to, vertintas kokybinis kiekvienos klaidos reikšmingumas.

Audito proceso planavimo etape buvo susipažinta su darželio veiklą reglamentuojančiais įstatymais ir teisės aktais, susipažinta su veikla ir apskaitos sistema, nustatyti rizikos veiksniai, galintys turėti įtakos finansinėms ir kitoms ataskaitoms.

Atlikus vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, audito įrodymus nepriklausomai nuomonei pareikšti surinkome atlikę didelės apimties savarankiškas audito procedūras, pagal sudarytas audito programas. Siekiant gauti pakankamus, tinkamus ir patikimus audito įrodymus, buvo taikytos skaičiavimo, stebėjimo, patikrinimo, analitinės ir paklausimo (klausimų pateikimo ir gautų atsakymų vertinimo) audito procedūros. Savarankiškoms audito procedūroms atlikti buvo atrinkti audito pavyzdžiai, reprezentuojantys visumą.

Darželio asignavimų planas 2009 m. – 1006,6 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 947,2 tūkst. Lt biudžeto asignavimų. Negauta 59,4 tūkst. Lt prekių ir paslaugų naudojimui. Kreditiniai įsiskolinimai padidėjo nuo 5,2 tūkst. Lt metų pradžioje iki 175,1 tūkst. Lt metų pabaigoje, iš jų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų įsiskolinimas sudaro – 73,6 tūkst. Lt.

III. PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS

1. Dėl finansinių ataskaitų sudarymo

1.1. Išlaidų sąmatų vykdymo balanso 2009 m. gruodžio 31 d. duomenų teisingumas

2009 metų gruodžio mėn. dėl nepakankamo finansavimo, socialinio draudimo įmokų įsiskolinimai buvo dengiami iš paramos lėšų, tačiau ši ūkinė operacija buvo atvaizduota nesivadovaujant Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 197 p. reikalavimais: sumokėjus „Sodrai“ iš paramos lėšų 1883,12 Lt, ši suma buvo įrašyta ne į 171 sąskaitos („Atsiskaitymai už socialinio draudimo įmokas“) debetą, o į sąskaitos 213 („Kitų lėšų išlaidos“) debetą, tuo būdu padidinant socialinio draudimo įmokų įsiskolinimą. Buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr. IX – 574) 12 str. 4 d. nurodoma, kad apskaitos registruose ūkinių operacijų duomenys užregistruojami ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio dieną arba iškart po to, kai yra galimybė tai padaryti. Darželio vyr. buhalterė pažeidė šiuos reikalavimus, nes minėtų ūkinių operacijų neįregistravo atitinkamuose apskaitos registruose, kuriuose, remiantis apskaitos dokumentais būtų parengtos teisingos ūkinių operacijų suvestinės, tačiau informacija apie paramos lėšų panaudojimą socialinio draudimo skoloms dengti pateikta Aiškinamajame rašte.

Dėl šios ūkinės operacijos klaidingo įregistravimo, Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanse (Forma Nr. 1-metinė) įrašyta 1,9 tūkst. Lt didesnė suma eilutėse: „Atsiskaitymai už socialinio draudimo įmokas“ (67 eil. pasyvas) ir „Išlaidos iš biudžeto“ (41 eil. aktyvas), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2009 m. gruodžio 31 d. Ataskaitoje (Forma Nr.6-metinė) socialinio draudimo įmokų kreditinis įsiskolinimas įrašytas 1,9 tūkst. Lt didesnis.

Neteisingai priskaitytas nusidėvėjimas 3-ims ilgalaikio turto vienetams. Iš viso per mažai priskaityta 0,7 tūkst. Lt nusidėvėjimo. Dėl šios priežasties Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanse (Forma Nr. 1-metinė) ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas įrašytas 0,7 tūkst. Lt mažesnis, o ilgalaikio turto fondas-0,7 tūkst. Lt didesnis. Atitinkamai Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 m. apyskaitoje (Forma Nr. 3-metinė) nusidėvėjimo (amortizacijos) likutis metų pabaigoje įrašytas 0,7 tūkst. Lt mažesnis, o turto likutinė vertė metų pabaigoje - atitinkamai didesnė.

Trumpalaikio turto sąskaitoje apskaitytas nematerialus turtas licencija – programa „Darbo laiko apskaitos žiniaraštis“ 354 Lt verte. Dėl šios priežasties į ilgalaikio turto sąskaitą neįtraukta ir

sąskaitoje 010 „Nematerialusis turtas“ nebuvo apskaityta 0,4 tūkst. Lt vertės kompiuterinė programa, kuri yra apskaityta trumpalaikio turto sąskaitoje.

Darželio Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanse (Forma Nr. 1 – metinė) įrašytas debetinis 3,8 tūkst. Lt darbo užmokesčio įsiskolinimas – neteisėtai išmokėtas darbo užmokestis darbuotojams, žala įstaigai, tai ankstesnių metų teisinių įvykių pasekmė. Dėl šių teisinių įvykių, VSDFV Šiaulių skyrius 2009 m. lapkričio 5 d. raštu Nr. (7.1)S-23243 pateikė reikalavimą 15299,08 Lt sumai. Pagal VSDFV Šiaulių skyrius reikalavimą, įstaiga iš paramos lėšų sąskaitos 2009 m. gruodžio 28 d. sumokėjo 1000 Lt. Vyr. buhalterė sumokėtą 1000 Lt sumą įrašė į sąskaitos 213 („Kitų lėšų išlaidos“) debetą, nors 15299,08 Lt, ar kitos mokėtinos sumos įstaigos apskaitoje 2009 metais neįregistravo. Todėl ūkinę operaciją atliko nesivadovaudama Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių (2001-03-16 Finansų ministro įsakymas Nr. 70) 8 p, reikalavimu: tvarkyti apskaitą, darant dvejybinių įrašų. Dar 2850 Lt pagal VSDFV Šiaulių skyriaus pateiktą reikalavimą sumokėta 2010 m. vasario 26 d. iš savivaldybės biudžeto asignavimų, skirtų socialinio draudimo įmokoms (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.1.2.1.1.01). Apie Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Šiaulių skyriaus pateiktus reikalavimą darželiui, raštu informavome Šiaulių m. Savivaldybės administracijos direktorių.

Darželio Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanse (Forma Nr. 1 – metinė) įrašytas debetinis 3,8 tūkst. Lt darbo užmokesčio įsiskolinimas – neteisėtai išmokėtas darbo užmokestis darbuotojams, tai yra ankstesnių metų teisinių įvykių pasekmė. Atsižvelgdami į 2010 metais atliekamus mokėjimus, manome, kad 15,3 tūkst. Lt VSDFV Šiaulių skyriaus reikalavimas turės įtakos 2010 metų biudžeto lėšų naudojimo teisėtumui.

1.2. Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaitos teisingumas

2009 m. priskaityta 4,6 tūkst. Lt išėtinė kompensacija, kurios suma įrašyta darželio Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (Forma Nr. 2- metinė, Biudžetas, Suvestinė), kaip darbo užmokesčio kasinės ir faktinės išlaidos (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.1.1.1.1.01). Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. rugsėjo 29 d. įsakyme Nr. 1K-280 pateiktus Valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidų ekonominės klasifikacijos išaiškinimus, 2.7.3. p. tai – darbdavių socialinė parama, kuriai priskiriamas nenutrūkstamas darbo užmokesčio mokėjimas ligos atveju, išėtinės išmokos ir t. t.

Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (Forma Nr. 2- metinė, Biudžetas), darbo užmokesčio kasinės ir faktinės išlaidos (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.1.1.1.1.01) įrašytos 4,6 tūkst. Lt didesnės, o išlaidos darbdavių socialinei paramai, atitinkamai – 4,6 tūkst. Lt mažesnė suma (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.7.3.1.1.01).

2. Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų išlaidų teisėtumas

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 1043 patvirtintu „Darbo sutarties dėl antraeilių pareigų (darbo) ypatumų“ 4 p. nustato, kad darbuotojas norintis eiti antraeiles pareigas (dirbti darbą) iki darbo sutarties sudarymo turi pateikti darbdaviui, kuris darbuotoją priima į antraeiles pareigas (darbą), iš pagrindinės darbovietės gautą pažymą, kurioje turi būti nurodyta jo kasdieninio darbo toje darbovietėje pradžios ir pabaigos laikas. Šios pažymos galioja vienerius darbo metus ir yra saugomos kartu su darbo sutartimi. Darželyje, kaip nepagrindinėje darbovietėje dirba 3-ys darbuotojos. Vienos darbuotojos pažyma apie darbo laiką 2009 metais pagrindinėje darbovietėje buvo pateiktas 2010 m. gegužės mėn. Dviejų darbuotojų darbo grafikai iš pagrindinių darboviečių yra tik nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. Nustatytos dienos, kai pagrindinės darbovietės darbo laikas ir darbo laikas, įrašytas darželio darbo grafikuose, sutampa.

Audito metu nepakako įrodymų, nustatyti, kad dviem pedagoginiams darbuotojams, darbo užmokestis 25250,17 Lt (t. sk. 9509,66 mokinio krepšelio lėšos) (7822,5 Lt socialinio draudimo įmokos) priskaitytas teisėtai ir už faktiškai dirbtą laiką.

Skaičiuojant apmokėjimą už kasmetines atostogas slaugytojai, neatsižvelgta į LR Vyriausybės 2003 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 941 „Dėl kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į kasmetines pailgintas atostogas, sąrašo ir šių atostogų trukmės patvirtinimo“ 4 punkto redakcijos pasikeitimą – skaičiuotos 42 kalendorinės dienos, kai turėjo būti skaičiuojamos 36 kalendorinės dienos.

Skaičiuojant apmokėjimą už atostogas slaugytojai, neatsižvelgta į teisės aktų pasikeitimus, per daug priskaityta 276,78 Lt (85,75 Lt socialinio draudimo įmokos).

Darželyje priešmokyklinio ugdymo pedagogams visos darbo valandos buvo apmokamos iš valstybės biudžeto finansuojamo mokinio krepšelio (MK) lėšų, pažeidžiant Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro (2003-11-10 įsakymu Nr. ISAK-1581) patvirtintą Priešmokyklinio ugdymo pedagogo pavyzdinį pareiginių aprašo 12 p reikalavimą, nustatantį, kad iš valstybės biudžeto apmokama už 20 val. per savaitę.

Viršijant iš valstybės biudžeto lėšų apmokamą dalį (20 valandų per savaitę ir nuo jos mokamus tarnybinio atlyginimo priedus), priešmokyklinio ugdymo pedagogų darbo užmokesčiui iš mokinio krepšelio lėšų gauta ir panaudota 9071,83 Lt, o socialinio draudimo įmokoms – 2810,45 Lt.

3. Mitybos išlaidų teisėtumas

Šiaulių m. savivaldybės 2007 m. lapkričio 22 d. tarybos sprendimu Nr. T-410 (kai kurie pakeitimai 2009 m. birželio 25 d. T-230) patvirtintas mokesčio už vaiko išlaikymą Savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose nustatymo tvarkos aprašas. Jame nustatyti mokesčio lengvatų taikymo atvejai. Mokesčio mažinimo 50 procentų atvejai yra nustatyti LR Vyriausybės 1995 m.

rugpjūčio 31 d. nutarimo Nr. 1170 „Dėl užmokesčio už vaikų išlaikymą ikimokyklinėse įstaigose“ 2 p. Šiaulių m. savivaldybės taryba yra nustačiusi dar vieną, Vyriausybės nutarimu nereglamentuotą sąlygą, kai yra taikoma mokesčio lengvata - jei vienam šeimos nariui tenka mažiau nei 1,5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų valstybės remiamų pajamų dydžio per mėnesį. Tokia lengvata sudaro 27 procentus nuo visų darželyje suteikiamų mokesčio lengvatų atvejų (vertinta pagal 2009 metų spalio mėn. duomenis). 2009 metais nebuvo Savivaldybės teisės akto, nustatančio, kokių dokumentų pagrindu, kokia tvarka ši lengvata gali būti taikoma. Darželis Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (Forma Nr. 2-metinė, Nemokamas maitinimas) pateikė faktines išlaidas 21,9 tūkst. Lt, - priskaityta lengvatų suma už maitinimą. Vertinant tai, kad 2009 metais nebuvo nustatyta, kokie duomenys teikiami prašymuose, duomenų teikimo periodiškumas, tėvai nebuvo įpareigoti informuoti apie pajamų pasikeitimus, negalėjome patikrinti atleidimo nuo įmokų, kai vienam šeimos nariui tenka mažiau nei 1,5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų valstybės remiamų pajamų dydžio per mėnesį, teisėtumo. Dėl šios priežasties negalime įvertinti 7,9 tūkst. Lt nemokamo maitinimo faktinių išlaidų ir 4,5 tūkst. Lt kasinių išlaidų teisėtumo ir teisingumo.

4. Pažanga šalinant nustatytus trūkumus ir kiti pastebėjimai

Apie audito metu nustatytas klaidas, neatitikimus, teisės aktų pažeidimus darželio direktorė buvo informuota audito eigoje žodžiu, taip pat 2009 m. gruodžio 14 d. raštu Nr. S1-182, 2010 m. balandžio 30 d. raštu Nr. S1-27. Pažymėtina, kad darželis ištaisė klaidas: sutvarkė socialinio draudimo įmokų apskaitą, papildė darželyje naudojamą sąskaitų planą ir sutvarkė piniginių lėšų apskaitą, sugrąžinta permokėta suma už atostogas. Į buhalterinę apskaitą buvo įrašytas turtas, perduotas 2006 m. kovo 30 d. Tarybos sprendimu Nr. T-98. Perskaičiuotas ilgalaikio turto nusidėvėjimas, tinkamai apskaitytas ilgalaikis nematerialusis turtas.

Atsižvelgiant į audito metu atliktas procedūras, nustatyta, kad darželyje vidaus kontrolės sistema sukurta taip, kad užtikrintų pagrindinius jai keliamus tikslus, tačiau reikšmingi vidaus kontrolės trūkumai naudojant biudžeto lėšas ankstesniais metais rodo, kad neužtikrintas vidaus kontrolės pastovumas, todėl vidaus kontrolės sistema 2009 m. vertinama kaip patenkinama.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo (1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija)) 5 str. 1 d. 1 p. ir 7 str. 3 p. darželio direktorė, kaip asignavimų valdytoja, yra atsakinga už jai paskirtų savivaldybės biudžeto asignavimų naudojimą pagal tikslinę paskirtį, už asignavimų naudojimo teisėtumą ir ekonomiškumą, už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinių ataskaitų rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymas Nr. 1K-170) 20 p. įstaigos vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir

ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka bei tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę ir išankstinę finansų kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinių ataskaitų sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

Savivaldybės kontrolės ir audito
 tarnybos vyresnioji patarėja

Daiva Kerutienė